

Sorum kommune
Plan- og utbyggingsseksjonen
Landbrukskontoret

Det kongelige landbruks- og matdepartement
Postboks 8007 Dep.,

0030 OSLO

Dato : 04.01.2010
Saknr. : 09/4019-7
Saksbehandler : Torunn Engebretsen Hoel
Arkivkode : V60 &13
Deres ref. : 200801793/
Gradering :

HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN

Vedlagt dette brev ligger vedtak fra Sorum kommune.

Med hilsen

Torunn E. Hoel

Torunn Engebretsen Hoel
Fagleder jordbruk

Besøksadresse: Rådhuset, Kuskerudvegen 11	Sentralbord: 63 82 53 00	www.sorum.kommune.no
Postadresse: Postboks 113, 1921 SØRUMSAND	Faksnr.: 63 82 64 44	e-post: postinntak@sorun.kommune.no
Fakturaadresse: PB 3, 1921 Sørumsand	Direkte innvalg:63 82 54 17	Org.nr. 942 645 295

UTSKRIFT AV MØTEBOK

SØRUM KOMMUNE, POSTBOKS 113, 1921 SØRUMSAND TLF 63 82 53 00

Utvalg: Kommunestyret **Møtedato:** 09.12.2009 **Arkivsaknr:** 09/4019 - 5 **Utvalgsaknr:** 102/09

Saksbehandler Torunn Engebretsen Hoel
K-kode V60 &13

HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN

Behandling:

Fra miljø- og utviklingsutvalget forelå slik innstilling:

Sorum kommune anbefaler at det ikke innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Kommunen ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

Repr. Ola Brændjord satte på vegne av Sp fram slikt endringsforslag:

Sorum kommune ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

Med denne forutsetningen samt at kommunen må være en likeverdig part i verneprosessene, anbefaler Sorum kommune at det innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord.

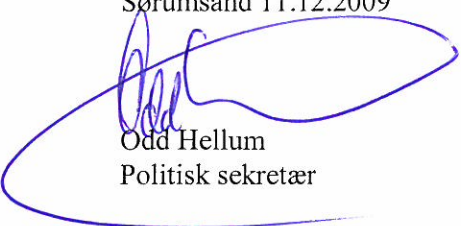
Det ble stemt alternativt:

- Forslaget fra Sp : 13 stemmer, falt.
- M/Us innstilling : 17 stemmer, vedtatt.

Vedtak:

Sorum kommune anbefaler at det ikke innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Kommunen ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

Sørumsand 11.12.2009

Odd Hellum
Politisk sekretær

Melding om vedtak til:

- Saksbehandler Torunn Engebretsen Hoel for effektivering

SØRUM KOMMUNE, POSTBOKS 113, 1921 SØRUMSAND TLF 63 82 53 00

Sak 102/09

Sakstittel: **HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN**
 Arkivsaknr: **09/4019**
 Saksbehandler: **PLU/LAN/THOE**
Torunn Engebretsen Hoel
 K-kode: **V60 &13**

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
102/09	Kommunestyret	09.12.2009
99/09	Miljø- og utviklingsutvalget	24.11.2009

Administrasjonens innstilling:

Sørum kommune anbefaler at det ikke innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Kommunen ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

Tidligere behandlinger:

Utvalg:	Miljø- og utviklingsutvalget
Møtedato:	24.11.2009
Sak:	99/09

Behandling:

Fra rådmannen forelå følgende innstilling:

Sørum kommune anbefaler at det ikke innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Kommunen ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

Ola Brændjord (Sp) satte fram følgende endringsforslag:

Sørum kommune anbefaler at det innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Det forutsettes at kommunen må være en likeverdig part i verneprosessene.

Avstemmingen: Rådmannens innstilling ble ved tatt med 6 stemmer for og 3 stemmer mot
 (Ap 1, SV 1, Sp 1)

Vedtak:

Sørum kommune anbefaler at det ikke innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Kommunen ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

Saksutredning med administrasjonens innstilling:

Saksfremlegg

Arkivsak: 09/4019-2
Sakstittel: HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN
K-kode: V60 &13
Saksbehandler: Torunn Engebretsen Hoel

Innstilling:

Sørum kommune anbefaler at det ikke innføres hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Kommunen ber overordnede myndigheter være mer samkjørte om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas.

For saker som skal videre til kommunestyret, kan innstillingsutvalgene oppnevne en saksordfører.

Landbruks og matdepartementet (LMD) ser behov for å innføre nye tiltak for å redusere omdisponering av dyrka mark til andre formål. Statens landbruksforvaltning (SLF) har på oppdrag fra LMD utarbeidet et forslag om en vernehjemmel i jordloven. Vern av dyrka mark skal hindre nedbygging og sikre dyrka mark for matproduksjon for nå- og fremtiden.

Vedlegg:

1. Høringsbrev datert 14.9.2009
2. Rapport, Vernehjemmel i jordlova
3. Endringsforslaget

Andre dokumenter, som ikke er vedlagt:

- Kommuneplanen, konsekvensutredning med vedlegg; Jordressurser i Sørum
- Snrkart.no (jordressurser)

Saksutredning:

Bakgrunn for saken:

Dyrka jord er en ikke – fornybar ressurs og et nødvendig grunnlag for at framtidens generasjoner skal ha mulighet til å produsere egen mat. Omfanget av omdisponering av dyrka mark til andre formål er stort i Norge, er ikke i tråd med nasjonale målsettinger, og det er konkludert med at det kreves tiltak for å redusere omdisponeringstakten.

Statens landbruksforvaltning (SLF) har på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) lagt fram forslag til vernehjemmel i jordloven. LMD ber om uttales til forslaget innen 10. januar 2010.

Saksopplysninger:

SLF har vurdert eksisterende virkemidler og kommet frem til at norsk lovgivning ikke har hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjonen. Til tross for klare nasjonale målsettinger om å bevare matjord og til tross for mulighetene til å gjøre dette i eksisterende lovverk er det registrert en omdisponering høyere enn målsettingen. En hjemmel for vern av dyrka jord som hindrer nedbygging vil sikre at de mest verdifulle og mest utsatte matproduksjonsområdene i Norge kan bevares for nå- og fremtiden.

SLF foreslår at nye bestemmelser om jordvern tas inn i jordloven, og foreslår følgende:

- at Kongen i ny § 8b får myndighet til å gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder
- at adgangen til å omdisponere og fradele dyrka jord på eiendommer i jordvernområder blir innskrenket, jf forslag til ny § 8c
- at myndigheten til å gi samtykke til omdisponering og deling i jordvernområdene plasseres hos Fylkesmannen
- at vernet skal gjelde verdifull dyrka jord. Arealenes kvalitet og egnethet i matproduksjon, særlig for matkorn, vil være et vesentlig kriterium, men også arealer til førproduksjon kan være aktuelle
- at arealene bør være av en viss størrelse og mest mulig sammenhengende
- at det settes i gang en prosess for å vurdere aktuelle jordvernområder i alle deler av landet når loven er trådt i kraft
- at verneprosesser deretter kan igangsettes for enkeltstående områder
- at Fylkesmannen fremmer forslag overfor SLF som deretter vurderer og avgjør hvilke konkrete områder som skal utredes for vern
- at det legges til rette for gode medvirkningsprosesser slik at grunneiere, planmyndigheter og andre får anledning til å uttale seg
- at de strengere bestemmelsene skal gjelde fra det tidspunkt SLF har fattet vedtak om oppstart av verneprosess

LMD ønsker tilbakemelding på:

- Hvilke arealer som skal vernes
- Avveining mot andre samfunnsinteresser
- Forholdet til allerede gitt tillatelse og vedtatte arealplaner
- Prosess
- Økonomiske og administrative konsekvenser

Forhold til eksisterende plandokumenter:

Gjeldende kommuneplan med LNF – områder.

Bærekraftig utvikling:

Med en bærekraftig utvikling menes en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter for å tilfredsstille sine behov. Å ta vare på dyrka mark er en del av den bærekraftige utviklingen.

Bemanningskonsekvenser:

Innføring av jordvern hjemmel skal ikke føre til økt ressursbruk, men skal vurderes når en har vunnet erfaring. SLF mener at det skal tilføres nødvendige ressurser i den grad ordningen fører til merarbeid.

Uttalelse fra andre utvalg:

Skal saken før den politiske behandlingen oversendes for uttalelse til:

- Eldrerådet? Nei
- Rådet for funksjonshemmede? Nei
- Barns og unges kommunestyre/arbeidsutvalget? Nei
- Andre råd/utvalg ? Nei

Alternative løsninger:

Anbefale innføring av ny hjemmel for jordvern.

Dersom jordvern hjemmel allikevel skal innføres er det viktig at:

- kommunen blir en likeverdig part i verneprosessene
- det kan dispenseres fra bestemmelsen for å kunne ivareta viktige samfunnsinteresser som

f. eks bygging av gang- og sykkelveg m.v.

Vurdering:

Vern av produktive landbruksarealer er et sentralt nasjonalt landbrukspolitisk mål og nedfelt i jordloven. Det er et mål å redusere omdisponeringen og nedbyggingen av landbruksarealer generelt, og spesielt av jord med høyt produksjonspotensial. Målet med jordvernpolitikken er å føre en langsiktig ressursforvaltning som sikrer viktige landbruksarealer for framtidig matproduksjon.

Til tross for lovverk og retningslinjer som skal ivareta verdifull dyrka mark omdisponeres areal til andre formål og utviklingen ikke i tråd med nasjonale målsettinger. I 2008 ble det omdisponert 7900 daa dyrket mark til andre formål enn landbruk, mens målsettingen innen 2010 er 5700 daa. SLF foreslår jordvern hjemmel som tiltak for å sikre de mest verdifulle matproduksjonsarealene mot nedbygging for all framtid, og samtidig legge til rette for en ordinær og tidsmessig jordbruksdrift.

Plan og bygningsloven kan ivareta jordvernet

Ny Plan og bygningslov har som formål å sikre et godt fremtidig samfunn og skal ivareta viktige avveininger i samfunnet. Loven gir gode muligheter for å drive aktivt jordvern gjennom krav til planprosesser og medvirkning. Virkemidler i loven:

- Mulighet for planlegging på statlig, regionalt og kommunalt nivå.
- Planprogram; fastsettelse av planprosessen som gir anledning til påvirkning.
- Konsekvensutredninger; hvordan endringer berører natur og samfunn.
- Utredningskrav til alternative løsninger som ikke berører dyrket mark, dersom det fremmes forslag om å omdisponere landbruksjord.
- Arealformål; LNF er landbruksformål og tiltak i strid med landbruket er ikke tillatt.
- Hensynssoner; Kommunen kan vedta soner med særlig hensyn til bl.a. landbruk, med retningslinjer knyttet til begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak.
- Medvirkning i planprosessen; det er regler som sikrer medvirkning og åpenhet.
- Innsigelsesinstituttet; Fylkesmannen har mulighet for å fremme innsigelse begrunnet i jordvern.
- Felles planleggingsoppgaver; Det kan gis pålegg om plansamarbeid mellom kommuner, regional myndighet og statlig myndighet for å løse planoppgaver av regional og nasjonal betydning, herunder samordnet areal- og transportplanlegging.

Plan og bygningsloven gir kommunen planmyndighet med formål å legge til rette for utvikling og samordnet oppgaveløsning gjennom forvaltning av arealene og naturressursene i kommunen. Dette skjer under hensyn til statlige og regionale føring. Disse føringene er motstridende, og det er kommunen som utøver det skjønnsom legges til grunn for vedtak, innenfor lovens rammer for prosess og medvirkning.

Det er gitt et pålegg om plansamarbeid i Oslo/Akershus med målene:

- Å redusere utslipp av klimagasser og lokal forurensing.
- Å legge til rette for at en større del av befolkningen bruker kollektivtransport til sine reiser.
- Å redusere veksten i biltrafikken.
- Å lokalisere videre byvekst innenfor gjeldende byggesoner.
- Å stoppe økningen i bilbasert handel utenfor etablerte byer og tettstedssentra.
- Å bevare marka og grønne lunger og sikre tilgjengelighet i strandsonen.

Flere av disse målene kan komme i konflikt med målet om ikke å omdisponere dyrket mark. Arbeidet bør ta inn over seg utfordringene med den raske nedbyggingstakten av dyrka jord.

Konsekvenser for Sørumsund

Sørum har gjennom sin kommuneplan lagt en langsiktig arealstrategi i tråd med Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal og transportplanlegging. Kommunen satser på eksisterende tettsted, først og fremst Sørumstrand og Frogner, og tilknytningen til jernbanen som sikrer et godt kollektivtilbud. Fortetting innenfor dagens bebygde område vil være en viktig del av utviklingen fremover, men det vil også være behov for ytterligere areal. Tanken bak kommunens strategi er at jordbruksarealene i øvrige deler av kommunen får en langsiktig beskyttelse gjennom å kanalisere utbyggingen til tettstedene. Nærliggende områder utenfor tettstedene, som kan være aktuelle for nedbygging, er jordbruksarealer med høy verdi i hht departementets forslag til kriterier for verning av dyrka mark. Innføring av vernehjemmel vil føre til at kommunen må justere sin langsiktige arealstrategi.

Regionalt samarbeid

Det pålagte plansamarbeidet i Oslo/Akershus mht areal- og transport vil ha betydning for fremtidig arealbruk og bærekraftig utvikling av regionen. Regionale planer med anledning til å fremme regionale bestemmelser er et virkemiddel som ennå ikke er prøvd ut. Regionen vår har sterkt utbyggingspress og store arealutfordringer for flere viktige samfunnsinteresser. Arbeid med felles jordvernplan i SNR – regi er igangsatt. Dette er et regionalt grep for å sikre god samfunnsutvikling og regionvise avklaringer.

Konklusjon

Bakgrunnen for forslag til vernehjemmel er at det omdisponeres mer dyrka mark enn hva som er den nasjonale målsettingen. Det kan innebære at skjønnets utøvelse ikke er riktig, at overordnede føringer ikke er fulgt på dette området og at innsigelsesverktøyet ikke er brukt. Det kan også innebære at andre samfunnsinteresser og faktorer som bidrar til bærekraftig utvikling er blitt prioritert. Det finnes virkemidler innenfor Plan og bygningsloven, jordloven og andre retningslinjer, og det burde være mer hensiktsmessig å ta i bruk disse enn å gjøre inngripen i kommunenes myndighet.

Med denne bakgrunn mener rådmannen at det ikke er behov for ny lov hjemmel for vern av verdifull dyrka jord. Det finnes lovverk, retningslinjer og plansamarbeid i dag som kan ivareta jordvernet. Utfordringen er at kommunene mottar sprikende nasjonale målsettinger. Det er behov for entydige retningslinjer fra overordnede myndigheter om hva som er en bærekraftig utvikling og hvordan en helhetlig og langsiktig samfunnsplanlegging skal ivaretas. Det er behov for regionale avklaringer, hvor arealutfordringene mht bosetting, næring og transportsystem sammen med jordvernet kan utvikles på en bærekraftig måte.

Utskrift av saken til:

- Saksbehandler

Sørumstrand, den 9.11.2009

Seksjonsleder: Inger Kronen Tveranger